

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Humiliatorum ordinem corrigit. cap. 4.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

per fugium fore; quin a Cardinali ple-
ne regerentur; & quemadmodum o-
porteret, corrigerentur. Demum cle-
rus Concilij Tridentini decreta pu-
blice recepit; concilij prouincialis
constitutiones seruandas suscepit:
tum catholicam fidem stata formula
singillatim professus est. Ita Caroli
dolorem, quem ex tanta prauitate
cœperat, emendationis remedium,
spesque melioris in dies progressus
non mediocriter leuauit: simul vero
illud; quod præ finitimarû ecclesiarû
de quibus cognouerat, conditione,
suas bono statu satis esse intellexit.
Litteras autem discedens ad gentis
consilia dedit; quibus & delegato-
rum opera gratias egit; & monita
multa ijs de rebus addidit; quibus ve-
ræ pietatis, religionisque causa, in re-
gione gubernanda illis abstinendum
esset. Atque iam tum, christiana gen-
tis charitate motus, cum eam præser-
tim in sua iam habuisset clientela: co-
gitare cœpit, quemadmodum alijs
item ecclesijs, quæ in ditione Helue-
tiorum essent, consulere posset. ve-
rum nihil eo tempore, publice ten-
tandum arbitratus; priuatis officijs
oppida, castellaque multa, maxime
suæ diœcesis finitima, iuuare non de-
stitit; tum pueris ad clericalem vitam
Mediolani educandis; tum conciona-
toribus mittendis; qui fidem catholi-
cam tuerentur, christianosque mores
suaderent. tum alijs rebus ad eorum
salutem accommodatis. Sed minime
prætereundum videtur, tres eas val-
les, quattuor ex Canonicis Mediola-
nensibus Comitum titulo tenuisse; &
vtraque potestate, sacra, profanâque
administrasse. eas autem Heluetios
cum Philippo Mediolani Duce bel-
lum gerentes occupasse. cumque de
pace ageretur; nescio quo animo,
Dux, vt facilius transigeret, valles
non suas permisit Heluetijs: earum-
que loco Canonicis vniuersi Seprien-
sis agri vectigal quoddam assignauit.

Ecclesiasticam vero administratio-
nem, quam vt oportebat, canonici
tueri, & ab improborum audacia; po-
tentiumque viribus defendere non
poterant, Carolus suscepit: cui tamen
alioqui, vt loca intra suam diœcesim
posita, neque ad alium Episcopum
pertinentia recognoscere; quæ opus
essent, ex sacris sanctionibus decer-
nere, facultas erat. Ius porro, quod in
sacerdotijs dandis consistit, canoni-
ci retinere.

Præter Mediolanensis ecclesiæ ne-
gotia, Carolus alia quoque grauissi-
ma suscipere non omittens; noua sem-
per ad hominum salutem, & ad eccle-
siæ fructum exempla proferebat. Cœ-
fecit eodem anno priusquam exiret,
negotium inter alia correctionis or-
dinis Humiliatorum. Instituerant il-
lum Mediolanenses olim nonnulli.
cum enim Conradus Imperator eo-
rum plurimos cœpisset, & in Germa-
niam duxisset; primarios quidem se-
cure percussit; alios autem referuauit;
qui periculo commoti diuino se cul-
tui totos dedere constituerunt: & vt
primum, Conrado mortuo, ab Hen-
rico successore reditum in patriam
obtinerunt; monasticam auctorita-
te Pontificia religionis disciplinam,
ex sancti Benedicti institutis, cum al-
bis indumentis susceperunt, Humi-
liatorumque sibi nomen imposue-
runt. Ij plurimis in Italia fundatis mo-
nasterijs; annorum amplius quingen-
torum spatio a prima disciplina, vt
humana est imbecillitas, longe admo-
dum in multis discesserant. Viderat
Carolus ordinis patronus, & iudex,
correctione opus esse: atque iam an-
te per Ormanetum, cum is Mediola-
ni esset, aliquam eius rationem ten-
tauerat, qui cum eorum comitijs præ-
fuisse; fecit ille quidem, vt de corrup-
telis quibusdam tollendis aliquid in
congregatione decerneretur: verum
ad rem perficiendam; maximæ autem
ad alia, quæ grauiora, & difficiliora
erant

Humiliate-
rum ordinis
corrigit.
CAP. IV.

erant, constituenda, efficiendaque, iam tum vir sapiens multo maiorem auctoritatem, potestatemque necessariam esse prædixerat. Non omisit vnumquam negotium Carolus; neque de ratione ineunda, qua ordo ille ad sua reuocaretur instituta, cogitare intermisit: sed Pio Quinto tali Pontifice demum creato, rem suscepit attentius. multa ipse cum Pontifice prius egit accurate: per Ormanetum postea rem totam confecit; & de toto ordine componendo constituit. Itaque conuentu indicto; omnibusque qui vocati erant, Cremonæ congregatis; cui conuentui Carolus non sua solum Protectoris, vt aiunt, sed Apostolica etiam auctoritate præsidebat; quæ acta de ijs, Pontificiaque constitutione summatim saltem, sancita erant, & ad eam diem secreto habita, promulgari iussit; præsidij ante paratis, si quis forte promulgationi vellet resistere. dura maxime Præpositis visa sunt, quæ de eorum emendatione statuta erant; eoque duriora, quod minime quisquam putarat, emendationem eousque peruenturam quin etiam, sicuti ego accepi, quidam ex ijs, qui prudentiores sibi videbantur, subobscurè Caroli conatum ante illudebant. Cum autem talia improviso audissent; animo quidem grauius perculsi omnes, nihil tamen resistere ausi sunt, aut contradicere. Summa emendationis fuit; vt Præpositi dignitatem, quam quisque haberet; & eius item in signe retineret: sed suum quisque locum, sacerdotiumque mutaret. tertio quoque anno in posterum per suffragia tum Præpositus ordinis vniuersi, tum locorum omnium Præpositi deligerentur. reditus ecclesiæ, non ipsi, vt antea, citiili quodam splendore; sed alij ad id proprie electi religiose administrarent: ijs vti communibus omnes æqualiter vterentur: omnino cœnobitica, religiosaque vita vere inter

eos ageretur. hæc litteris Pontificijs cōtinentur; tum fusius, explicatiusque; cōstitutionibus, quas tū pro amplissima facultate sibi data Carolus eis scripsit; & in conuentu etiam eodem promulgauit. At conuentu dimisso, multi Præpositi; nam magna pars nobilitate, gratiaque plurimum poterat; omnes vias persequi cœperunt, quibus vijs, promulgatis se legibus ex parte saltem liberare possent. Res longe grauiissima illis videbatur, ex eo statu quem sibi proposuerant, cum ei se ordini addidixerūt; adēptis beneficijs, quæ consueta ceterorum via obtinuerant; tantis detractis commodis, & facultatibus; ad eam vitam compelli; in qua & tenue esset, quo quis vteretur; & id ipsum non esset proprium: quæque seueris alijs contineretur institutis. nihil enim minus, siue ipsi, siue parentes, ijs dignitatibus quærendis, fortasse spectauerant; quamuis spectare debuissent; quam monasticam, cœnobiticamue disciplinam. Sed quemadmodum vulgo: de alijs fieri solet sacerdotijs, quæ legibus eiusmodi cœnobiticis libera sunt; id sibi, suisque comparare plerumque studuerant, quod vitæ commoditati, nobilitatiue sustentandæ deseruiret. Cognati quoque ipsi, qui Præpositorum opes ad familiæ suæ splendorem pertinere videbant: easque ad iuniores eiusdem familiæ deinceps transferendas sperabant; sanctitas leges, quantum poterant, dissoluere conabantur. Itaque amicos rogare; principes viros obsecrare; quacumque ratione possent, niti; vt à Pontifice audirentur. cum sibi obstructum Pontificis, Carolique constantia, & prudentia, tum Ormaneti diligentia, aditum reperirent: speciosis causis Italiæ regulis persuadere, ne novos Præpositos iuuarent; neue ingredi in loca assignata permitterent: loca nonnulla ipsi armatis viris munire. Sed Carolus tum sua, tum Pon-

tificis in primis auctoritate, tum etiam Principum pietate perfecit, ut rebus constitutis esset omnino locus. Vniuerso ordini preposuit Aloysium a Basilica petri. Is cum ecclesie sancti Iacobi Cremonae Praepositus, profanis studijs deditus diu vixisset; iam anno ante, diuino excitatus impulsu; bonitateque naturae adiutus, vitam sibi recte instituendam decreuerat: duosque sacerdotes ex clericis regularibus S. Pauli apud se habuerat, quibus ducibus ad id efficiendum vteretur. tantumque profecerat; ut eum potissimum Carolus toti ordini praeficiendum deligeret. Sed bonus vir valde resistebat: vitam male actam commemorabat; non se in litteris, aut pijs studijs; sed in otio, venatione, profanisque rebus alijs aetatem consumpsisse. vrgebat tamen eo magis Carolus, quo se ille grauius accusabat; quod prohibiti iam cognitae, iudicium quoque illud accusationis accederet. Is deinde postea perpessa, quae Antistitem praecipue, tum bonos monachos omnes, tali rerum conditione, pati oportebat; extincto demum ordine, vestitu suo in eorundem Clericorum Collegium S. Barnabae Mediolani receptus, singulari modestiae, patientiaeque documento vitae suae cursum confecit. nam neque quod amplis fructibus ablatis, quadraginta aurei annui, quemadmodum ceteris, reliqui essent; neque ob deletum ordinem: aliud unquam dixit; quam omnia recte, iusteque; euenisse. Ita quae inuito ac repugnantem castigatio, afflictioque exitio facile fuisset; pie, ac sapienter accipiendi salutis fuit: quemadmodum alijs quoque; fuisse putamus.

In ordine
Franciscano
nonnulla re-
stituit.
CAP. V.

Addemus hic non dissimile munus, quod postero anno Carolus obiit, in ordine Franciscano, cuius item erat moderator. Ac in ea quidem parte quae laxiorem videtur seque disciplinam, quaedam magni momenti iam profecerat; ad cognobiti-

ca vitae aequalitatem, tum in victu, tum in habitatione seruandam. alia deinde praestitit valde vtilia per Alexandrum Cribellium Cardinalem, virum pijs, & grauissimum; quem in munere illius ordinis regendi pro se substituerat. In reliquo autem ordine, qui obseruantiae nomine appellatur, illud auctoritate Pontificia curauit, ac effecit; ut quaedam eius quasi partes tollerentur. Clarenorum, Amadeorum, aliorumque; & nominibus quoque; ipsis deletis, cum reliquo corpore coniungerentur: qua de re constitutio edita est. Eas partes omnes puto ex bonis initijs profectas: fit enim saepe in sacris religioforum virorum societatibus, ut primo illo sancti spiritus ardore, cum optima disciplina paulatim pro humana miseria refrigescere; quoniam vniuersi moueri non possunt, ut ad pristinos se mores referant; pars tantum id faciat, & a ceteris separata, veteribus, perfectioribusque utatur institutis. quae cum item spatio temporis remittantur: sed res tandem recidit, ut nomine tantum. & praeterea dissidio saepe relicto; ea veluti disiecta membra omnino expediat reliquo eiusdem conditionis corpori rursus coniungere. Amadei, Pacis ecclesiam Mediolani tenebant: nomen traxerant ab Amadeo Vlllyponensi, viro religiosissimo, qui sibi ob praecipuam sanctitatem non mediocrem fratrum numerum, plurimis ab hinc annis adiunxerat; & vna cum ijs asperiores veterum vitam renouare conatus erat. ijs cum posteris temporibus noui, hisque alij successissent; mansit quidem distractus numerus; sed disciplina tandem a ceteris non differbat. De ijs reliquo numero aggrandis ne constitueretur, principes viri multi primo sese interposuerunt; sine quorum intercessione vel oblata sponte, vel postulata, quod maxime dolendum est, vix quiddam in Ecclesia

fia